

MODEL ODPOWIEDZI I SCHEMAT OCENIANIA

Model zawiera przykładowe odpowiedzi. Odpowiedzi ucznia mogą przybierać różną formę językową, ich sens musi być synonimiczny wobec modelu.

Uwaga: Za pełną odpowiedź przyznaje się maksymalną liczbę punktów, za niepełną – wskazaną w kryterium „punkty częściowe”. Nie należy przyznawać połówek punktów. Za brak odpowiedzi lub odpowiedź błędną przyznaje się 0 punktów.

Zadanie sprawdzające rozumienie czytanego tekstu *Biblia pierwszego kontaktu*.

Projektowana odpowiedź			Maks. pkt.	Punkty częściowe
Biblia jest przede wszystkim słowem, przez które Bóg komunikuje się z człowiekiem i dobrze by się stało, gdyby była nie tylko księgą liturgiczną, pamiątkową, ale także księgą codziennego użytku. Uwaga! Nie jest konieczne przepisanie zdania do końca, uznaje się każdy jednoznaczny sposób wskazania tego zdania.			1	0
- autor prezentuje stanowisko Komisji, które później poddaje dyskusji - przytoczenie sygnalizuje polemiczny charakter artykułu - przytoczenie wprowadza do tematu kontrowersyjnych przykładów Biblii			1	0
- współczesny język zmniejsza dystans między odbiorcą a przekazem Biblii - oddaje potoczną, zrozumiałą mowę Jezusa/ przybliża Jego postać i naukę - pozwala zachować ciągłość między światem biblijnym a dzisiejszym			2	1 za 1 argument
- rozmowa uczniów ilustruje pogląd, że historia zbawienia jest czymś żywym, wciąż się dokonuje - jest przykładem na to, że życie codzienne (<i>profanum</i>) jest obecne w Biblii (łączy się z <i>sacrum</i>) - jest dowodem na łączność powszechnej historii zbawienia (Biblia) z indywidualnymi historiami zbawienia ludzi			1	0
Pomost - łączy przeszłość z teraźniejszością / powszechną historię zbawienia z historią zbawienia każdego człowieka / świętość (<i>sacrum</i>) z codziennością (<i>profanum</i>) / Boga z ludźmi.			1	0
- wysoki styl odmienny od doświadczeń / wzorców językowych odbiorcy - słownictwo archaiczne / przestarzałe (które wyszło z obiegu) - obcość realiów / kultury opisywanej w Biblii dla współczesnego człowieka			1	0
Przeróbka tekstu interpretująca z dużą swobodą przedstawione treści, ale zachowująca główną ideę (sens, przesłanie).			1	0
Ewangelia według św. Jana			1	0
slang młodzieżowy	odpowiednik biblijny	odpowiednik ogólny	1	0
bez ściemy	zaprawdę	bez kłamstwa / szczerze / naprawdę		
puszczam ci nawijkę	powiadam ci	mówię ci		
impra	gody	impreza / wesele/ zabawa / uroczystość		

Wyrazy slangowe posłużyły do przedstawienia realiów i wydarzeń. Biblizmy i słownictwo kościelne wyrażają treści religijne.	2	1 za określenie jednej funkcji
<u>niestosowność i niejednołitość</u>	1	0
· postawa nowatorska / brak dbałości o poprawność i czystość języka / wprowadzanie slangu, języka potocznego, błędy składniowe · postawa zachowawcza / utrwalanie tradycyjnego języka religijnego / nadmierna dbałość o stosowność stylu	1	0
2.	1	0
<i>Biblia pierwszego kontaktu</i> - popularne (atrakcyjne i zrozumiałe) formy przekazu namiaszki Biblii, które skłaniają do czytania Pisma i ułatwiają jego zrozumienie. Powtórzenie tytułu w zakończeniu: · tworzy kłamrę kompozycyjną tekstu, · wpływa na jego spójność, · podkreśla / potwierdza najistotniejszy wniosek, stanowiący przesłanie tekstu.	2	1 za wyjaśnienie znaczenia lub określenie funkcji
2.	1	0
3. · przekonuje do swoich poglądów – polemizuje ze stanowiskiem Komisji Języka Religijnego · autor formułuje i uzasadnia swoje poglądy / stawia tezę, stosuje argumenty i przykłady · stosuje środki perswazji językowej (np.: <i>przecież, jednak, to właśnie</i>), wyrazy oceniające (np.: <i>dobrze by się stało, niebezpiecznie zwiększają dystans</i>), pytania retoryczne, l.o.s.l.mn. – dla utożsamienia się z poglądami wyrażanymi przez odbiorcę, itp.	2	1 za wskazanie odpowiedzi bez uzasadnienia

Temat 1. Na podstawie analizy podanych fragmentów oraz znajomości *Pana Tadeusza* Adama Mickiewicza scharakteryzuj Macieka Dobrzyńskiego, porównując go z postacią Gerwazego.

I. ROZWINIĘCIE TEMATU (można uzyskać maksymalnie 25 punktów)

Punktacja:

Przedstawienie postaci

1. **Maciek Dobrzyński**, np.:

0-1

1. mieszka w zaścianku w Dobrzynie,
2. przywódca szlachty zaściankowej,
3. ma wiele przydomków (np.: *Rózcza, Kurek na kościele*),
4. sprzyja Sędziemu.

2. **Gerwazy**, np.:

0-1

1. mieszka w ruinach zamku,
2. wierny sługa Stolnika Horeszki,
3. ma wiele przydomków (np.: *Szczerbiec, Scyzoryk, Półkozie*),
4. wróg rodu Sopliców.

Charakterystyka Maćka Dobrzyńskiego

na podstawie fragmentów, np.:

0-10

niskiego wzrostu, w podeszłym wieku,
pełen życia, czerstwy, żwawy,
przywiązany do tradycji szlacheckiej,
zna dzieje własnego narodu,
patriota (uczestnik wielu wydarzeń politycznych),
zmienia stronnictwa, ale nie zmienia poglądów,
zwolennik demokracji szlacheckiej,
odważny, waleczny,
honorowy – ceni swą niezależność (epizod z hr. Pocięjem),
pobożny, broni wiary katolickiej,
skromny, uczciwy, nie chce żołnierskiej chwały ani zysków,
wzorowy gospodarz.

mądry, udziela innym rad, ma wiedzę praktyczną,
sceptyczny wobec kampanii Napoleona,
nie akceptuje obcych kultur, zwolennik tego, co narodowe;

na podstawie utworu, np.:

0-2

wzbudza zaufanie, szanowany przez innych,
nie ma daru przemawiania,
nie udaje mu się powstrzymać szlachty przed zajazdem,
przebiegły, przybywa w przebraniu na odsiecz do Soplicowa,
uwalnia szlachtę zaściankową z niewoli,
biegły w sztuce walki, pokonał najlepszego fehmistrza Moskali.

Gerwazy

na podstawie utworu, np.:

0-7

wysoki, stary, ma blizny na łysinie (ślady walk),
ponury, surowy (od czasu śmierci Stolnika żyje wspomnieniami),
wierny tradycji szlacheckiej,
nieuczciwy wobec Jacka Soplicy, zataił gest przebaczenia Stolnika,
mściwy – inicjator zajazdu na Soplicowo,
demagog, potrafi przekonać szlachtę do swoich racji,
waleczny, podczas bitwy z Moskalami pokonał wielu jeźdźców,
zna sztukę walki, mistrzowsko włada rapierem,
przewidyjący, dla dobra publicznego zabija majora Pluta (*pro publico bono*),
zdolny do wzruszeń (przebacza zabójcy Stolnika),
przyjazny legionom (ofiaruje gen. Kniaziewiczowi *Scyzoryk*).

Konteksty, np.:

0-1

historyczne,
kulturowe (sarmatyzm, romantyzm).

Podsumowanie

0-3

całkowite, np.: dostrzeżenie podobieństw i różnic między bohaterami oraz ich uzasadnienie (3)
np.: sarmacka spuścizna, odmienność postaw, różne modele patriotyzmu);

częściowe, np.: dostrzeżenie jednego podobieństwa i jednej różnicy między bohaterami; (2)

robia podsumowania, np.: dostrzeżenie jednego podobieństwa lub jednej różnicy między bohaterami. (1)

temat 2. Życiowe wybory idealistów. Analizując fragmenty *Lalki* Bolesława Prusa i *Ludzi bezdomnych* Stefana Żeromskiego, porównaj kreacje nauczycielek. Zinterpretuj ich postawy w kontekście postaw głównych bohaterów dzieł: Wokulskiego i Judyma.

ROZWINIĘCIE TEMATU (można uzyskać maksymalnie 25 punktów)

Punktacja:

0-2

Wstępne rozpoznanie zasady doboru tekstów, np.:

bohaterki powieści końca XIX wieku,

adaniem ich jest szerzenie oświaty,

ich postawy są podobne do postaw głównych bohaterów,

odróżnią się wyborami życiowymi,

są odmiennie oceniane przez narratorów,

w 1. fragmencie narracja autorska, w 2 fragmencie – pamiętnikarska.

Lalka Bolesława Prusa

kreacja nauczycielki (pani Meliton), np.:

postać niejednoznaczna (ma wady i zalety),

kazana ironicznie,

mieniająca swą postawę (dynamiczna),

łodości:

chudna, ale uboga,

ambitna, wykształcona,

zaangażowana w pracę nauczycielską,

stwierdzeniowa, przyjmuje obiegowe opinie, stereotypowe sądy,

sztywne, buduje wyobrażenie o świecie na podstawie romansów,

marzy o awansie społecznym,

szuka miłości i bezpieczeństwa w małżeństwie,

matruistka (*dźwiganie moralne* męża, opieka nad psami),

niezdolna (choruje po wypadku służącej),

idealistka miłości, wiedzy,

chorobie:

traktuje wiedzę i uczucia jak towar,

racjonalistycznie nastawiona do życia,

roczarowana do ludzi,

gorzkniała, cyniczna,

starzała się (chuda, brzydka).

Wokulski, np.:

ulega przemianom w wyniku roczarowań,

idealista: walki, nauki, miłości,

bierze udział w powstaniu narodowym,

wierzy w sens pracy naukowej,

roczarowany do miłości idealnej,

ma potrzebę misji społecznej, ale wybiera miłość, szczęście,

odciąka od społeczeństwa (interpretacja zakończenia powieści).

0-3

Ludzie bezdomni Stefana Żeromskiego

Kreacja nauczycielki (panny L.), np.:

0-7

- ukazana subiektywnie (z punktu widzenia innej nauczycielki),
- idealna (ma same zalety),
- sakralizowana (matka – panna, uczeń Chrystusowy, posłaniec Boży),
- cicha, skromna,
- niedoceniona, ośmieszona,
- doskonała (czysta), odrzuca zło,
- poświęca się pracy (nie ma rodziny),
- stawia sobie szczytne cele,
- wytrwała, do śmierci pełni swoją misję,
- entuzjastka pracy,
- konsekwentna (ściśle wykonuje zamierzenia),
- systematyczna,
- zdyscyplinowana, o silnej woli (przełamuje smutek, słabości),
- bezinteresowna (nie oczekuje nagrody za swoją pracę),
- ceni ojczystą literaturę i kulturę, szanuje autorytety (Sienkiewicz),
- „matka duchowa” swoich uczniów,
- godna naśladowania; wzór nauczycielki, człowieka, chrześcijanina.

i. Judym, np.:

0-3

- altruista, wrażliwy na krzywdę,
- służbę społeczną traktuje jak dług do spłacenia,
- aktywny, pokonuje przeszkody (złą wolę ludzi, problemy osobiste),
- poświęca miłość i szczęście, aby pomagać ludziom,
- ukazany jak święty, naśladowca Chrystusa (motywy ewangeliczne).

6. Podsumowanie:

0-3

pełne, np.: powinno uwzględniać **podobieństwo i różnice** między kreacjami bohaterów, dokonanych przez nie wyborami oraz skutkami tych wyborów w odniesieniu do postaw Wokulskiego i Judyma (w obu dziełach idealisci mają poczucie misji społecznej, trudnej do pogodzenia z własnym szczęściem; w *Lalce*, niezrozumiani i skrzywdzeni, wybierają dobro osobiste, co doprowadza do rezygnacji z ideałów i rozczerowania – w *Ludziach bezdomnych* wybierają pracę dla społeczeństwa, a tym samym muszą wyrzec się życia osobistego. Bohaterowie *Lalki* ukazani są wielostronnie i niejednoznacznie – bohaterowie *Ludzi bezdomnych* są bardziej jednoznaczni, wyidealizowani); (3)

częściowe, np.: powinno uwzględniać **podobieństwo i różnicę** lub **dwie różnice** między kreacjami bohaterów oraz ich wyborami w odniesieniu do postaw Wokulskiego i Judyma. (2)

próba podsumowania, np.: powinna uwzględniać **różnicę** między kreacjami nauczycielek w odniesieniu do postaw głównych bohaterów. (1)

Odniesienie do idei pozytywistycznych (pracy organicznej i służby społecznej) a także ogólnego przesłania utworów (pytanie o realność postawy idealistycznej w powieści byłego pozytywisty – wiara w misję inteligencji, sakralizacja poświęcenia się dla ogółu u pisarza młodopolskiego) nagradzamy z puli szczególnych walorów.

KOMPOZYCJA (można uzyskać maksymalnie 5 punktów)

pozycję wypracowania ocenia się wtedy, gdy przyznane zostały punkty za rozwinięcie tematu:

podporządkowana zamysłowi funkcjonalnemu wobec tematu, spójna wewnętrznie, przejrzysta i logiczna; pełna konsekwencja w układzie graficznym,	5
uporządkowana wobec przyjętego kryterium, spójna; graficzne wyodrębnienie głównych części,	3
wskazująca na podjęcie próby porządkowania myśli, na ogół spójna.	1
<i>waga: jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione nie przyznaje się punktów</i>	

III. STYL (można uzyskać maksymalnie 5 punktów)

jasny, żywy, swobodny, zgodny z zastosowaną formą wypowiedzi; urozmaicona leksyka,	5
zgodny z zastosowaną formą wypowiedzi, na ogół jasny; wystarczająca leksyka,	3
na ogół komunikatywny, dopuszczalne schematy językowe.	1
<i>waga: jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione nie przyznaje się punktów</i>	

IV. JĘZYK (można uzyskać maksymalnie 12 punktów)

język w całej pracy komunikatywny, poprawna urozmaicona składnia, poprawne: składnia, słownictwo, frazeologia i fleksja,	12
język w całej pracy komunikatywny, poprawne: składnia, słownictwo, frazeologia i fleksja,	9
język w całej pracy komunikatywny, poprawna fleksja, w większości poprawne: składnia, słownictwo i frazeologia,	6
język w pracy komunikatywny mimo błędów składniowych, słownikowych, frazeologicznych i fleksyjnych,	3
język w pracy komunikatywny mimo błędów fleksyjnych, licznych błędów składniowych, słownikowych i frazeologicznych.	1
<i>waga: jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione nie przyznaje się punktów</i>	

V. ZAPIS (można uzyskać maksymalnie 3 punkty)

bezbłędna ortografia; poprawna interpunkcja (nieliczne błędy);	3
poprawna ortografia (nieliczne błędy II stopnia); na ogół poprawna interpunkcja;	2
poprawna ortografia (nieliczne błędy różnego stopnia); interpunkcja niezakłócająca komunikacji (mimo różnych błędów).	1
<i>waga: jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione nie przyznaje się punktów</i>	

I. SZCZEGÓLNE WALORY PRACY